

Verslag themabijeenkomst Smart Mobility
Community for Standards & Practices, thema
Human Behaviour

---

2 februari 2018

Community for Standards and Practices
HUMAN BEHAVIOUR | SMARTMOBILITYCOMMUNITY.EU
2 FEBRUARI 2018

Verlag themabijeenkomst Smart Mobility Community for Standards & Practices, thema Human Behaviour

Voorzitter: Ilse Harms

Aanwezig:

- Ilse Harms – Connecting Mobility
- Bert van Velzen – Sweco
- Chris Dijksterhuis – Hanzehogeschool
- Hans Kramer – RWS
- Jaap Vreeswijk – MAPtm
- Janne Hofstee – Arcadis
- Jenno Kootstra – Antea Group
- Joelle van den Broek – DITCM
- Kirsten Pouwels – RWS
- Lidwien Visser – RWS
- Maaïke Adriaens – RHDHV
- Marco Marechal – Connected
- Marieke Martens – TNO
- Marit Gresnigt – DTV Consultants
- Nina Schaap – RWS
- Remco Evers – Achmea
- Rene Claesen – CBR
- Rick Schotman – Keypoint
- Rien van der Knaap – OC Mobility
- Melle Vroom – IenW
- Bart Wolfs – RWS
- Tom Alkim – RWS
- Chris Hottentot – ANWB
- Gerben Feddes – RDW
- Rob Eenink – SWOV

Afwezig:

- Matthijs Dicke (ziekmelding)
- Hans van der Made (ziekmelding)
- Leo Bingen
- Martin Jansen
- Jaap Kroon

Agenda

- 1 Opening
- 2 Stand van zaken en nieuws
- 3 Werkagenda
- 4 Pauze
- 5 PPA Fase 3
- 6 Ronde langs de velden
- 7 Afsluiting

Ad 1 Opening, toelichting op de agenda

Ilse heet iedereen van harte welkom en licht de agenda toe. Belangrijkste doel is de werkagenda delen op specifiek het thema Human Behaviour.

Proces is dat de input op de brede sessie op 12 dec en de weken daarna gegeven had kunnen worden. Na nog een laatste toets met projectmanagers van grote projecten in Nederland (ITS Corridor, InterCor, MobilityMoves, PPA, Concorda, Socrates, C-Mobile, C-Roads, etc) en met I&W Beleid, wordt de werkagenda in februari vastgesteld en op de website gepubliceerd. Uiteraard is dit een levend document, aangezien de ontwikkelingen hard gaan en we daar flexibel op willen inspelen. Het proces waarop nieuwe vraagstukken op de werkagenda geagendeerd worden, wordt ook in dit overleg toegelicht.

Tevens zal in deze meeting vanuit een aantal projecten aangegeven worden welke vraag-behoefte zij hebben t.a.v. Human Behaviour- vraagstukken waar zij graag input van de experts vandaag aan tafel over hebben.

Ad 2 Stand van zaken en nieuws

Ilse licht de bewegingen toe bij het Ministerie i.r.t. Smart Mobility, deze is gericht op '1000 bloemen bloeien' naar 'focus'. Thema's borgen in de lijn van de I&W organisatie en projecten verbinden. Daarom ook naar programma's als Connecting Mobility en Beter Benutten gekeken. De nieuwe koers en activiteiten worden ingericht vanuit het principe 'wat willen we bereiken, en wat is er dan voor nodig' (Florien van de Windt aan de lat). De nieuwe beleidsagenda en de bijpassende organisatie moet eind maart klaar zijn. De werkagenda en de organisatie van de Community for Standards and Practices, is hier onderdeel van.

Joelle licht toe hoe de organisatie rondom de Community for Standards and Practices eruit ziet, waarbij de werkagenda tot stand is gekomen door het ophalen van vraagstukken bij projecten en bij beleid en middels een brede toetsing met de Smart Mobility Community bij Connekt afgelopen december. Deze werkagenda is leidend en het trekkersteam heeft de rol te bewaken dat het proces goed verloopt en dat er resultaten geboekt worden op de geprioriteerde thema's en onderwerpen. Uitvoering van de werkagenda vindt deels in projecten plaats, maar ook door bijschakelen van experts daar waar nodig. Ook is samenwerking gezocht met de Kennisagenda Automatisch Rijden. Het proces en organisatie van het ophalen en realiseren van vraagstukken, gaat voortaan in 1 proces plaatsvinden.

Er komt een Engelstalige vertaling van het position paper Verkeersveilig gebruik van smart devices én Smart Mobility. Deadline 19 feb.

Ilse neemt namens de Community deel in de kopgroep van het Convenant 'Veilig gebruik van smartfuncties', dat gebaseerd is op het position paper. Onlangs heeft ook Sweco het Convenant ondertekend. De kopgroep zal aandacht blijven vragen voor het Convenant en de uitvoering daarvan. Partijen die ook willen aansluiten kunnen dat doen via <http://www.verkeersveiligheidscoalitie.nl/werkgroepen/convenant/>.

Appen op de fiets: korte discussie n.a.v. Volkskrant-artikel. Waarheidsgehalte is laag. Onderliggend is een onderzoek van de SWOV wat al uit 2015 komt en niet gaat over Appen op de fiets, maar over bellen en muziek luisteren. Via VIAS Institute is ons position paper over verkeersveilig gebruik van smart devices gebruikt in de factcheck van het Volkskrant-artikel in KNACK (Belgische Time Magazine).

Functionele specs in Dutch Profiles worden uitgewerkt op usecaseniveau, gekoppeld aan projecten als C-Roads, InterCor, ITS corridor met inachtneming van human behavioural aspecten. Dit kunnen we dit ook richting Europa inbrengen. Er komt een follow-up vervolg van de december-sessie met een deel van de community.

Er is gestart met een eerste inventarisatie over ADAS en autodelen. Matthijs is bezig met een interviewronde.

Joop Veenis heeft laten weten de community-leden zeer erkentelijk te zijn voor hun bijdrage aan de kennisagenda (KAR) en heeft de inbreng verwerkt.

Ad 3 Werkagenda

Ilse licht de werkagenda toe. Dit is nog niet de vastgestelde agenda, maar de conceptversie zoals op 12 december met de Smart Mobility Community besproken. De vastgestelde agenda met geprioriteerde vraagstukken komt volgende week online, na een laatste toets met projectmanagers van grote projecten en een toets met beleid.

Missen we hier zaken in?

- Er ontstaat een korte discussie over het schrijven van papers (doelgroep: beleid) en het in projecten uitvoeren en eruit leren (doelgroep: Projecten). Bart Wolfs, omgevingsmanager bij het ITS Corridor project, beaamt voorkeur van Projecten voor het uitvoeren en leren.
- Kantekening van Hans Kramer, projectmanager bij PPA/ Concorda/ Socrates: ik wil adviezen ophalen, maar wil bij mijn projectpartners op EU niveau commitment krijgen.
- Melle Vroom (I&W): 'loop' sluiten richting beleid en projecten, dus daar waar de verantwoordelijkheid ligt. Beleid gaat daar wat in doen en projecten nemen steeds meer de gezamenlijke verantwoordelijkheid in om goede oplossingen te realiseren. Dit is de slag die we maken.
- Bart Wolfs (ITS Corridor) en Hans Kramer (PPA) geven aan dat Projecten het lastig vinden om de vragen rondom HB scherp te krijgen en vraagt de Community daar bij te helpen. Ook geven beiden aan dat zij open staan om aspecten en vragen mee te nemen die de experts van HB aandragen aan hun projecten.
- Melle: er zit wel een uitdaging onder: handelingsperspectief: veel van de oplossingen zitten ver van de Nederlandse overheid af. OEM's en Tyre-ones die de software en techniek toeleveren voor de (zelfrijdende) auto, die zijn heel bepalend.
- Gerben Feddes (RDW): relativeer wat je als land in Europees verband kan doen.

- Er is verschil in de kenniskant van HB, en de kant van de 'hoe krijg je partijen in beweging', belangen netwerk.

Hoe gaan we hiermee verder

- Vragen en opmerkingen vanuit projecten zijn opgehaald
- Toets met beleid vindt momenteel plaats
- Werkagenda wordt half februari vastgesteld en komt dan online.

Ad 5 PPA Fase 3

Hans licht de projecten Socrates 2.0 en Concorda toe. De slides worden bij het verslag verspreid. Hans geeft aan dat de partners in deze projecten human behaviour belangrijk vinden, maar dat er geen specifieke acties of werkpakketten hiervoor gedefinieerd zijn.

Socrates: belangrijke spelers in verkeersmanagement wereld. Partners: Here, TomTom, BE Mobile, Brandmkr, Technoluton, MApTM, BMW + aantal overheden. Vier proeven Europees, waarvan 1 in Amsterdam proef met 6000 drivers (en 2 verkeerscentrales en 6 service providers).

Concorda: project met een omvang van 100 mEuro, introductie G5 en wifi p infra t.b.v. de volgende stap in zelfrijdend met partners: OEM's, Telco's, Automotive suppliers. Dutch Tulip: in Concorda 3 voorbeelden van proeven: Chrysler in Amsterdam, Fiat level 3 auto's in Amsterdam (HWN en OWN) laten rijden. In Rotterdam Truckplatooning en logistiek. In Brabant %g en technische infrastructuur.

- Wat zouden de goeie vragen zijn aan de gebruikers in Socrates?
- Wat zouden de use-cases moeten zijn in Concorda (bijv. Glosa Fiat irt iVRI, collision warning) en wat zijn de HB vragen die we moeten stellen. En hoe inrichten. En hoe uitvoeren?

Ilse is collectiepunt voor vragen. Geef ook aan wat je hier zelf in kan/ wil doen. Deadline voor aanleveren input is 14 februari.

Bart Wolfs geeft aan dat hij dezelfde vraag heeft vanuit ITS Corridor. Ilse en Kirsten (PL HM ITS Corridor) zijn aanspreekpunt. Welke vragen wil hij beantwoord hebben. **Ilse en Kirsten zijn collectiepunt voor vragen. Deadline voor aanleveren input is 14 februari**

Ad 6 Rondje langs de velden

Alle deelnemers geven kort aan met welke projecten zij bezig zijn.

Ilse geeft aan dat zij per 19 februari afwezig is om aan haar proefschrift te werken. 1 juni is zij weer terug. Er wordt gekeken naar mogelijkheden voor vervanging zodat het werk door kan gaan. Informatie over de werkagenda is te volgen via de website en voor vragen kun je contact zoeken via het trekkersteam van de Smart Mobility Community for standards & Practices

Ilse bedankt de deelnemers en sluit om 16u af.